Reportage

Dit onthouden we na het Verkiezingsdebat Landbouw van ABS

Reportage

Rumoerig, zo valt de sfeer op het landbouwdebat van ABS nog zacht uit te drukken. De grootste geluiden kwamen niet van het podium, wel van de zaal. De gevolgen van vijf jaar polarisatie tussen landbouw en natuur waren nergens zo goed voelbaar als die avond in Aalter. Nochtans hebben landbouw en natuur veel raakpunten, ook politiek. Waar natuur vroeger slechts een thema was voor enkele partijen, staat het nu hoog op quasi elke politieke agenda. Ook landbouw lijkt niet langer de bezorgdheid van enkelen.

22 MEI 2024

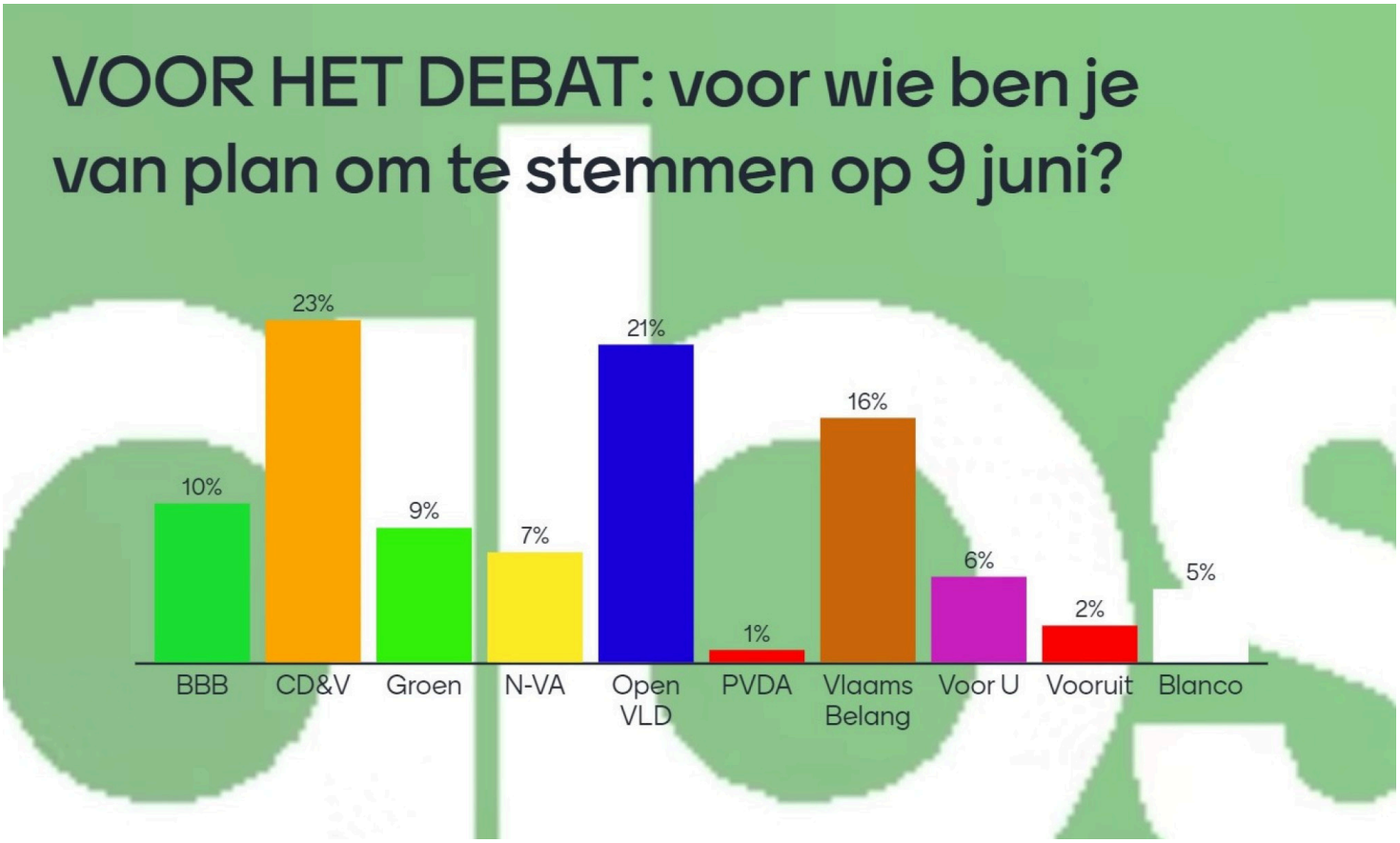
Ruben De Keyzer

Lees meer over:
Verkiezingen '24
landbouw
landbouw algemeen
ABS

Lege stoelen waren amper te bespeuren in het ruime auditorium van het ‘Cremlin’ – de koosnaam voor het Aalterse gemeentehuis. Alleen het podium leek ei zo na te krap, want niet zeven, maar negen partijen waren aanwezig om te dingen naar de stem van de kiezer. Centraal de drie regeringspartijen: cd&v, Open Vld en N-VA, vertegenwoordigd door ex-voorzitter van Groene Kring Bram Van Hecke, premier Alexander De Croo en Jean-Marie Dedecker. Die laatste is onafhankelijk lijsttrekker voor de West-Vlaamse Kamerlijst. Allicht een vreemde keuze om de handschoen op te nemen, wetende dat de partij een minister heeft afgeleverd die grote schokgolven heeft teweeggebracht in het landbouwbeleid. Waarom Dedecker en niet Demir? “Ik ben aangeduid als Chinese vrijwilliger”, verklaarde de burgemeester van Middelkerke schoorvoetend. Zijn sympathie voor de landbouw leek dan wel oprecht, het publiek overtuigen van het beleid van zijn partijgenoot leek een moeilijkere opgave.
Aan de rechterkant van het podium stonden de primaire uitdagers. Groen, Vooruit en Vlaams Belang, vertegenwoordigd door Mieke Schauvliege, Bruno Tobback en Stefaan Sintobin. Links stonden de ‘nieuwkomers’, Boerburgerbelangen (BBB), Voor U en PVDA. BBB is opgericht als Vlaamse tegenhanger van de Nederlandse boerenpartij en werd vertegenwoordigd door Saskia Butzen. Filip Boone nam de degen op voor Voor U, de partij van Els Ampe. Met zijn kortstondige achtergrond als interim-voorzitter van de partij

BBB geen onlogische keuze om het te hebben over landbouw. PVDA werd vertegenwoordigd door Oost-Vlaams lijsttrekker Robin Tonniau.
Om het gesprek met negen hoofden ordentelijk te laten verlopen, werd de spreektijd onevenredig verdeeld in het voordeel van de grotere spelers. Voor U en BBB kregen elk één joker om het woord te eisen, PVDA kreeg er twee. Een toegift voor een partij die wel degelijk meespeelt op het regionale en nationale tafereel, wat Tonniau fijntjes aankaartte.
Voorafgaand aan de gesprekken werd een eerste peiling afgenomen van de gegadigden, met een duidelijke voorsprong voor cd&v en Open Vld, gevolgd door Vlaams Belang. Of er harten te winnen vielen? Dat zouden de komende twee uren uitwijzen.

De Boer en zijn toekomst

Het eerste gespreksthema werd ingeleid door Marijke, 22-jarige boerendochter die in het landbouwbedrijf van haar vader wilde stappen. De vraag: “Is er nog een toekomst voor de landbouw in Vlaanderen?”
“Ja”, klonk het quasi unaniem, met hier en daar een verschil in visie. De Croo benadrukte het belang van innovatie, en een systeem dat de boeren daar ruimte toe biedt. De ‘pauzeknop’ voor de natuurherstelwet, waarvoor de minister een jaar geleden pleitte op gehoon van vele tegenstanders, diende nu als schoolvoorbeeld om dat punt te maken. Van Hecke, de jonge Groene Kring-voorzitter die slechts recent het politieke toneel heeft betreden, deelde deze visie, en uitte zijn spijt hoe cd&v als ‘compromispartij’ iets te veel toegevingen had gedaan in het stikstofakkoord.
Bruno Tobback van Vooruit gaf een nuchter – maar helaas wel eerlijk antwoord. Dat de boerin maar beter goed nadacht over haar keuze. Hij verwees hoe meer dan 80 procent van de boeren de voorbije veertig jaar hun activiteiten hebben stopgezet. Een kentering in de inkomenssystemen is volgens hem meer dan nodig.
Het pijnpunt dat landbouwers slechts een heel klein deel van de winst op hun gewassen ontvangen, was wel gekend. Maar hoe de omslag naar een rechtvaardiger systeem zou gebeuren, bleef eerder vaag.
BBB-afgevaardigde Saskia Butzen gebruikte haar joker om het stikstofdecreet aan te kaarten. Ook haar dochter zou geen toekomst vinden in de landbouw, gehinderd door de regelgeving. Zij pleit voor een werkgroep en meer inspraak. “Ik hoor hier een aantal mensen elkaar de schuld toeschuiven, maar daar gaan we niets mee winnen”, zegt ze. “We zitten in een patsituatie. Wij gaan met BBB een werkgroep oprichten en nodigen iedereen uit om daaraan te werken. Want het stikstofdecreet, een kat vindt haar jongen daar niet in terug.”
Volgens Dedecker is het gebrek aan rechtszekerheid vooral een gevolg van de afgelopen decennia beleid. “Demir moet de augiasstal opkuisen die in het verleden is gevormd”, sprak hij, onder luid boegeroep van vele aanwezigen. Na verschillende aanmaningen naar de roepers, kon het debat weer verdergaan.

In de ogen van Stefaan Sintobin van Vlaams Belang heeft minister Demir daarbij wel steeds de polarisatie opgezocht. "Het stikstofdossier is daarmee een lange onderlinge Limburgse strijd geworden tussen Demir en Brouns." Hij hekelde ook het gebrek aan overleg met landbouw rond stikstof.

> **Er mogen natuurdoelen zijn, maar er moeten ook landbouwdoelen zijn**
>
> Bram Van Hecke - cd&v

De boer en zijn veld

De toekomst is misschien een vaag begrip, maar de verdwijnende landbouwgronden in Vlaanderen zijn dat niet. Hier kwam de vraag van Guy Depraetere, bioboer uit Lierde, die vreest dat zijn zoon niet over de nodige hectaren zou kunnen beschikken om een rendabel bedrijf te runnen.

Eén van de grootste problemen in de landbouw, aldus Van Hecke. Hij erkende dat het landbouwlandschap in België verrommeld is. “We hebben te maken met verpaarding en vertuining, en we moeten dat terug naar de landbouw brengen”, klonk het. Van Hecke stelde voor om dit te bekomen met verlaagde registratierechten en verlaagde erfenisrechten voor grondeigenaars zodat zij gemakkelijker hun gronden verpachten en een eis tegenover Natuurpunt en ANB dat landbouwgronden enkel nog mogen dienen voor landbouw en niet natuur. “Er mogen natuurdoelen zijn, maar er moeten ook landbouwdoelen zijn”, klonk het. De Croo sloot zich hierbij aan en pleitte om het gesubsidieerd aankopen van landbouwgrond een halt toe te roepen.

Mieke Schauvliege kwam met cijfers om de polarisatie uit het debat te halen. Ze wees erop dat het niet natuur is dat de prijs van landbouwgrond opdrijft, maar wel wonen en infrastructuur.

Jean-Marie Dedecker legde de nadruk dan weer op versnippering. “In Duitsland en Frankrijk is er geen stikstofprobleem, want daar zijn natuur en landbouw geconcentreerd”, stelde hij.

De Croo stelde dat alle gronden die zijn ingekleurd als landbouw, voor landbouw moeten dienen. En al wat is ingekleurd als bos, moet eveneens bos worden. Tobback wierp daartegenop dat 30.000 hectare landbouwactiviteiten zich bevinden in groen gebied, en volgens die stelling dus zouden verdwijnen.

Stefaan Sintobin van Vlaams Belang stelde dan weer dat een regio als Vlaanderen – wat hem betreft een land, maar de facto wel een regio – moeilijk te vergelijken is met landen als Duitsland en Polen. Volgens hem moet Europa rekening houden met de unieke kenmerken van ons land.

Toch was Frankrijk het voorbeeld bij uitstek voor PVDA, dat een spreekjoker inzette voor dit thema. Tonniau gaf aan zelf landbouwambities te hebben, maar dit niet te kunnen waarmaken wegens geen familiale voorgeschiedenis. Hij pleitte voor een Frans model met een overheidsinstantie die de ruil en verkoop van gronden centraal regelt.

Dedecker merkte op hoe in zijn provincie 27 West-Vlaamse bedrijven verhuisd zijn naar Noord-Frankrijk, op basis van energiezekerheid en rechtszekerheid.
Wanneer Mieke Schauvliege verwees naar liberaal parlementslid Bart Van Hulle als mede-aanstoker van de polarisatie tussen natuur en landbouw, werd de premier zichtbaar kribbig. Volgens hem is het net N-VA die op dit vlak de kroon spant. “Op het moment van de boerenprotesten heb ik hen zo snel mogelijk ontvangen”, zegt de premier. "Tezelfdertijd las ik in de media berichten van Zuhal Demir, dat men de blokkades moest stoppen en het leger erop moest afsturen. Kom mij dan de les niet spellen op vlak van polarisering. Spreek met de mensen en stuur er het leger niet op af.”

De boer en zijn geld

Het derde thema werd aangesneden door Peter, een melkveehouder uit Kontich. Hij kaartte aan hoe de landbouwsector wordt geconfronteerd met steeds strengere duurzaamheidsnormen, maar daar weinig tot geen financiële return voor ziet. De winstmarges van boeren zouden in veel gevallen niet iets zijn om jaloers op te zijn.
Volgens de aanwezige beleidsmakers een problematiek die kan worden aangepakt met degelijk ketenoverleg. Maar hoe dat nu verloopt, is dat te vaak “als een voetbalmatch zonder scheidsrechter”, dixit Van Hecke. Hij verwees eveneens naar de moeilijkheden om op te boksen tegen buitenlandse concurrentie, die haar producten volgens andere normen produceert, “met kippen uit Oekraïne en runderen uit Argentinië”, zegt Van Hecke.
“Die handelsakkoorden, wie heeft die onderhandeld?”, merkte Schauvliege schamper op.
Dedecker wees erop dat de handel in landbouwproducten ons land netto een miljardenwinst oplevert, en dat een inkrimping van onze import ook de mogelijkheden tot export zou beperken.
Schauvliege verweet de regeringspartijen hypocrisie om in hun jaren van bestuur geen werk te hebben gemaakt van eerlijke prijzen.

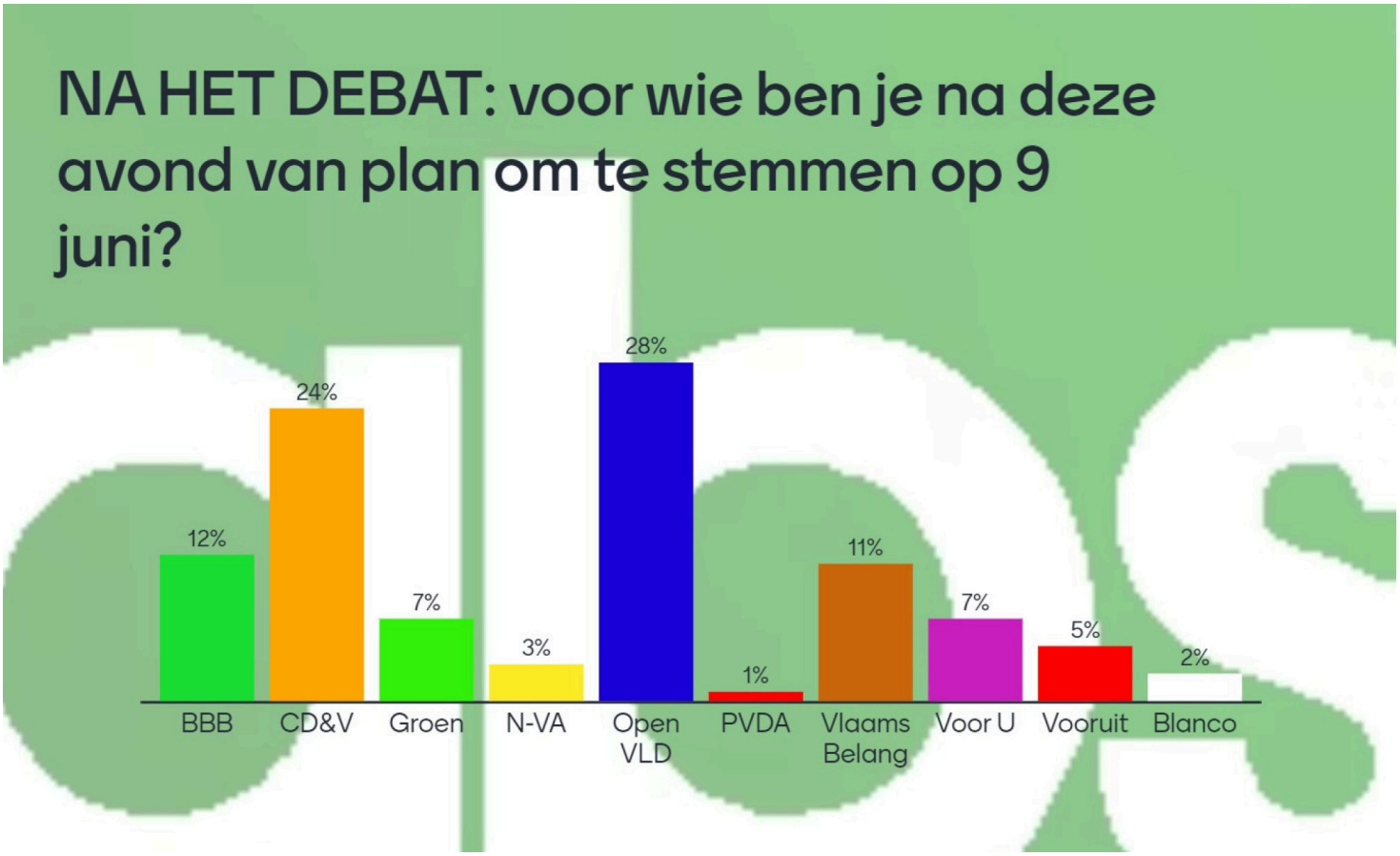
> **“Ze kennen allemaal onze problemen, maar ze doen er niets aan**
>
> Filip Boone - Voor U

Filip Boone van Voor U besloot zijn joker in te zetten. “Ik ben tot de constatatie gekomen: ze kennen allemaal onze problemen, maar ze doen er niets aan”, zegt hij. “De laatste drie maanden voor de verkiezingen beloven ze dat het zal gebeuren, maar dan gebeurt er iets magisch en zijn ze het plots allemaal vergeten.”
“Hoe wij het gaan oplossen? We hebben geen landbouwprogramma, maar een landbouwherstelplan. Dat stikstofakkoord mag gewoon de vuilbak in.”
Volgens Boone is het onmogelijk voor landbouwers om alle dierenwelzijnsregels en milieumaatregelen rendabel toe te passen. “Als een boer met duizend varkens de regels voor beter leven in een ammoniakarme stal toepast, hoeveel heeft hij er dan nog over? 286 varkens. Als ik u zeg dat uw bedrijf binnen de vier jaar zijn omzet met 72 procent moet laten zakken, wat blijft er dan over? Zoals in elk ander bedrijf, een faillissement.”
Subsidies in verschillende vormen werden opgenomen als middel om de sector structureel erbovenop te helpen. Dedecker geloofde er niet veel van. Hij verwees naar het gat in de begroting, dat zou oplopen naar ruim 40 miljard. “Dus alsjeblieft, maak de mensen geen blaasjes wijs.”

Publieksvragen

Met stellingen die geregeld op gejuich en gejouw werden onthaald, beloofden de publieksvragen levendig te worden. De beloftes voor eerlijke prijzen werden nog maar eens onder de loep genomen, maar een uitvoerige discussie ging over het gebruik van publieke landbouwgronden, en hoe publieke instellingen als OCMW’s en kerkfabrieken hun cruciale grondposities overlaten per verkoop. “We hebben in het Vlaams parlement gepleit voor een moratorium op de verkoop van deze gronden door lokale besturen. Jammer genoeg zijn we daarin niet gevolgd door de meerderheidspartijen”, zegt het groene parlementslid Schauvliege.
Tobback verwees naar initiatieven in Leuven, waar mensen zonder landbouwachtergrond hun doorstart kunnen nemen in de landbouw. “Maar als je wil vermijden dat steden als Gent hun gronden verkopen, dan moet je de discussie aangaan over de financiering van steden en gemeenten. Ze verkopen de gronden niet voor hun plezier maar omdat ze geld nodig hebben”, aldus Tobback.
De Croo, die elders in het debat sterk uit de hoek kwam, beging nog een kleine lapsus wanneer hij pleitte voor een hervorming van de pachtwetgeving die al heeft plaatsgevonden.
Ook biologische landbouw en technologische innovaties zoals genetisch gemanipuleerde gewassen (NGT’s, de vroegere ggo’s), kwamen ter sprake. Van Hecke waarschuwde dat een opschaling naar 25 procent bio, zoals gevraagd door Europa, de bioprijzen zou kelderen. Over NGT’s klonken de meningen binnen de regeringspartijen eerder positief, als middel om droogteresistente planten te kweken met een minimum aan gewasbeschermingsmiddelen. Tobback wierp dan wel economische bezwaren op. “Als je

wil bekomen dat meer geld blijft hangen in de keten en er minder terugvloeit naar de boer, dan moet je dit zeker doen. Want dan gaat alle geld naar zij die gepatenteerde rechten hebben op die NGT's", aldus Tobback.
Na afloop ging de toeschouwer ongetwijfeld met vragen naar huis, maar anderen vonden kennelijk de juiste antwoorden. Een tweede peiling deed het aandeel onbesliste stemmers licht slinken. Een moeizaam debat, dat dus wel tot iets heeft geleid.

Bron: Eigen berichtgeving

VILT vzw
Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact
M • info@vilt.be

Volg ons op:
screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/
screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/
screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

---

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |
Privacy policy
Copyright
Cookie Policy